

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรรณิกา ศรีเจริญ. "วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนเล่มละบาท." ปรินญาพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2525.

ก่อ สวัสดิพิบูลย์. "จริยธรรมในสังคมไทย." รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคม
ปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2522.

การศาสนา, กรม. แนะแนวการปฏิบัติตามคุณธรรม 4 ประการ และปฏิบัติตามค่านิยม
พื้นฐาน 5 ประการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2525.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์การศาสนา, 2521.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ 24. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์การศาสนา, 2521.

_____. ศีลธรรมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2521.

_____. หลักการวิธีการจัดจริยศึกษาและหัวข้อจริยธรรมสำหรับใช้อบรมสั่งสอนนักเรียนนักศึกษา
(ฉบับทดลอง). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2521.

กිරติ บุญเจือ. ชุดพื้นฐานปรัชญาจริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพมหานคร:
ไทยวัฒนาพานิช, 2519.

กฤษณมจรูญจันทร. "การวิเคราะห์คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือปลูกฝังค่านิยม. กรุงเทพมหานคร:
กราฟิกอาร์ต, 2526.

จำ ทองคำวรรณ. ศิลาจารึกสุโขทัย หลักที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2529.

- เฉลิมเกียรติ ผิวนวน. จิตวิเคราะห์ของ فروยด์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า,
2522.
- ชม ภูมิภาค. การศึกษาเพื่อคุณธรรม. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2525.
- ชัยพร วิชชาวุธ. "แนวทางการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม."
ครูศาสตร์. 4 (เมษายน-มิถุนายน) 2526: 22-27.
- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน. จริยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2520.
- ชำเลือง วุฒิจันทร์. หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์การศาสนา, 2524.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา.
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. จริยธรรมของเยาวชนไทย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2520.
- ทวิช เปล่งวิทยา. คบธรรม. กรุงเทพมหานคร: ศ.ส. การพิมพ์, 2518.
- นวลเพ็ญ และวีรยุทธ วิเชียรโชติ. "การสร้างสรรค์คุณธรรม" วารสารแนะแนว.
(เมษายน - พฤษภาคม): 37.
- นิพนธ์ สุขสวัสดิ์. วรรณคดีเกี่ยวกับพุทธศาสนา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก, 2518.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. ภาษาไทย - วิชาที่ถูกลืม. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร:
ดวงดีการพิมพ์, 2523.
- เบญจา บุญยสนธิกุล. "วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนที่ได้เค้าโครงจากต่างประเทศ
ราคาเล่มละ 3 - 10 บาท" ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- ปรมาณูชิตชิโนรส, สมเด็จพระมหาสมณะเจ้า กรมสมเด็จพระ. ลิลิตตะเลงพ่าย. พิมพ์ครั้งที่ 8.
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.

- พระคลัง (หน), เจ้าพระยา. ราชาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 5. พระนคร: ศิลปามรรณาการ, 2512.
- _____. สามก๊ก เล่ม 1,2. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณาการ, 2516.
- พระราชวรานี. "ความหมายของจริยธรรม." แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2523, 10.
- พระสาสนโสภณ. หนังสือเทศน์จาตุรงคสันนิบาต คือโอวาทปาติโมกข์คำถา. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์, 2516.
- พินิจ รัตนกุล. "ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน : ทศนะของนักปรัชญา." รายงานการสัมมนาในสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2522.
- _____. เพลโตและปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515.
- พุทธทาส ภิกขุ. การสร้างเสริมจริยธรรมแก่เด็กวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์, 2521.
- พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระบาทสมเด็จพระ. รามเกียรติ์ เล่ม 1-11. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507.
- _____. เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณาการ, 2514.
- _____. พระราชนิพนธ์ทะเลศรนอกในรัชกาลที่ 2. พระนคร: โรงพิมพ์อุดม, 2497.
- มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. บทกลอนละครเรื่องขอมคำดัดนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. วิสุทธิมรรคแปล ภาค 3 ตอน 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2522.
- ยนต์ ชุ่มจิต. ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, 2525.
- ระวี ภาวิไล. "จริยธรรมในสังคมไทย." การศึกษาแห่งชาติ 5 (มิถุนายน - กรกฎาคม) 2522: 2-12.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร:
อักษรเจริญทัศน์, 2526.

วิจัยและวางแผน, กอง, กรมตำรวจ, กระทรวงมหาดไทย. "สถิติคดีอาญาที่น่าสนใจบาง
ประเภทที่เกิดขึ้นที่วราชอาณาจักร." กรุงเทพมหานคร: กรมตำรวจ, 2528. (อัดสำเนา)

วิจิตร สุกากร. "วิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กในด้านคุณธรรม เฉพาะที่พิมพ์เป็นภาษาไทย
ระหว่างปี พ.ศ. 2520-2522." ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.

_____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.

วิระ บำรุงรักษ์. "พุทธปรัชญาและการศึกษาไทย." วารสารวัฒนธรรมไทย. (มิถุนายน 2522)
หน้า 17.

ศาลคดีเด็กและเยาวชน. สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, กระทรวงยุติธรรม. "สถิติคดีเด็ก
และเยาวชนของศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง." กรุงเทพมหานคร: ศาลคดีเด็ก
และเยาวชน, 2528. (อัดสำเนา)

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.

_____. ทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.

_____. ทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2521.

_____. ลิลิตพระลอ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2521.

_____. เวนิสวาณิช. พิมพ์ครั้งที่ 32, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516.

_____. สามัคคีเภทคำฉันท์. พิมพ์ครั้งที่ 23, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2514.

_____. อิลราชคำฉันท์ พิมพ์ครั้งที่ 19, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร :

อักษรบัณฑิต, 2525.

สมพร สิงห์โต. "ความสัมพันธ์ระหว่างรามายณะของวาลมิกิและรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์

ในรัชกาลที่ 1" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทอักษรบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

สรรพกิจโกศล, พูน. คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมมัตถสังคหะ วิถีมุตตสังคหวิภาค ปริจเฉทที่ 5.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อัมพพิทยา, 2512.

สาโรช บัวศรี. "จริยธรรมในสังคมไทย." รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน.

กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2522.

ลิตธา พินิจวุดล และคณะ. ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515.

สุจรีต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.

กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

สุทธิวรงค์ พงศ์ไพบูลย์. วรรณคดีวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

สุนทรภู์ (นามแฝง). พระอภัยมณี พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณาคาร,
2517.

_____ . วรรณกรรมนิราศของสุนทรภู์. กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาคาร,

เจริญรัตน์การพิมพ์, 2527.

_____ . สุภาษิตสุนทรภู์. พระนคร: โรงพิมพ์ประเสริฐอักษร, 2512.

สุนทรีย มีพร้อม. "วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

ตั้งแต่ปี 2515-2519." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2522.

สุปราณี ไกรวัฒนุสรณ์. "การวิเคราะห์คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2517.

สุรางค์ รุ่งเรือง. "วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยเล่มละ 3-10 บาท" วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

สุลักษณ์ ศิวรักษ์. ศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: มิตนราการพิมพ์, 2523.

แสง จันทรงาม. "การสอนจริยธรรมในโรงเรียน." รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคม
ไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2522.

สัมภาษณ์

พิฑูรย์ มลิวัลย์. กองศาสนศึกษา, กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,
17 เมษายน 2528.

วิระ บำรุงรักษ์. ผู้อำนวยการกองวิจัยและวางแผน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2528.

สุวรรณ จินต์ประชา. อนุศาสนาจารย์ ฝ่ายจริยศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
สัมภาษณ์, 30 กันยายน 2528.

ภาษาอังกฤษ

Good, Carter V. Dictionary of Education. 2ed. New York: Mc Graw-Hill
Book Co., 1964.

Iannotti, Ronald Joseph. "A Developmental Investigation of Role - Taking
Empathy, Altruim, and Aggression." Dissertation Abstracts
International 42 (March, 1982): 3959-A.

Kohlberg, L. Moral Stages and Moralization : The Cognitive Developmental
Approach in Moral Development and Behavior (ed). New York :
Holt, Rinehart and Winston, 1976.

Piaget, Jean. The Moral Judement of the Child.3rd. London :
Routledge Kegan Paul Ltd, 1960.

Rest, James R. Moral Development and Behavior . New York : Holt,
Rinehart and Winston, 1976.

Ried, Rammond R. "Moral and Spiritual Values : To Teach or Not to
Teach." Journal of Secondary Education 40(1965): 78-80.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์รัฐประณี นาคทรพรท กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
2. ศาสตราจารย์ ดร.ลลิตา พินิจภูวดล คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. อาจารย์พิฑูร มลิวัลย์ กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ก้องแก้ว เจริญอักษร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์พะนอม แก้วกำเนิด รองปลัดกระทรวงฯ กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

เกณฑ์การวิเคราะห์คุณธรรมที่ผู้วิจัย เสนอ

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
1. การไม่ประทุษร้าย - ต่อชีวิตและร่างกาย	คือ การเว้นจากการพยายาม ปองร้าย ทำร้ายคนหรือสัตว์ ให้ได้รับอันตราย เจ็บปวด ทรมาน เสียชีวิตหรือพิการ รวมทั้งการกักขัง การไม่ บำรุง เลี้ยงดูให้เหมาะสมแก่ ฐานะตลอดจนการแสวงหา ความสุขหรือความสนุกสนาน จากความทุกข์ร้อนของผู้อื่น	1. ไม่ฆ่าหรือทำร้ายร่างกายคนหรือ สัตว์ 2. ไม่ใช่วาจาทำร้ายจิตใจผู้อื่น 3. ไม่พยายามปองร้ายแม้ผู้เป็นศัตรู 4. ไม่กักขัง ทรมานคนหรือสัตว์ 5. ไม่กลั่นแกล้งหรือรังแกผู้อื่น
2. ความเมตตา กรุณา	ความเมตตา คือ ความคิด ปรารถนาจะให้ผู้อื่น เป็นสุข ในเมื่อตนได้รับความสุขแล้วก็ ใคร่ให้ผู้อื่นได้รับความสุขบ้าง เป็นความหวังดีอันบริสุทธิ์ อัน ประกอบด้วยไมตรีจิตทั้งต่อ เพื่อนมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย ความกรุณา คือ ความคิด ปรารถนาจะให้ผู้อื่นพ้นจาก ความทุกข์ก็รู้สึกสงสารเห็นใจ ใคร่ช่วย เหลือให้เขาพ้นจาก ความทุกข์ยากนั้น ๆ	1. แสดงความปรารถนาจะให้ ผู้อื่น เป็นสุข 2. ให้ความช่วยเหลือมนุษย์หรือ สัตว์ให้พ้นจากความทุกข์

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
3. การไม่โลภ	คือ การไม่มีความอยากได้เกินสภาพหรือฐานะของตนเอง เพราะถ้ามีความโลภเกิดขึ้นในใจของผู้ใดแล้วผู้นั้นมักจะหาทางกระทำการทุจริต ต่าง ๆ จี๊ หรือทำความผิดอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะความอยากได้ เป็นต้นเหตุ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่กระทำการทุจริตต่าง ๆ เพื่อได้มาซึ่งทรัพย์สิน เกียรติยศหรือชื่อเสียง 2. ไม่ลักขโมย ปล้น จี๊ หรือทำความผิดอื่น ๆ เพราะความโลภ เป็นต้นเหตุ 3. ไม่ถือโอกาสเอาทรัพย์สินของผู้หลงลืมไว้เป็นสมบัติของตน
4. ความเอื้อเฟื้อ เพื่อแม่และเสียสละ	ความเอื้อเฟื้อเพื่อแม่ คือ การกระทำที่แสดงถึงความมีน้ำใจ โอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น ความเสียสละ คือ การยอมสละสิ่งที่เราควรได้รับหรือมีอยู่ให้แก่ผู้อื่น เพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่นหรือส่วนรวม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังสติปัญญา หรือกำลังทรัพย์เท่าที่จะช่วยได้ 2. ให้คำแนะนำหรือพูดปลอบใจกับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ 3. ยอมเสียสละความสุขส่วนตัวเพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอ 4. เสียสละทุกสิ่งแม้ เลือด เนื้อและชีวิต เพื่อส่วนรวม 5. แสดงความมีน้ำใจต่อผู้อื่นเสมอ
5. การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	คือ การไม่ล่วงล้ำอำนาจความอยากของตน ด้วยการล่วงเกินในสิ่งที่เจ้าของหวงแหนหรือเป็นเจ้าของบุคคลอื่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่พรวดหรือทำลายสิ่งที่ผู้อื่นรัก 2. ไม่แอบฟังความลับของผู้อื่น 3. ไม่แอบดู หรือแตะต้องชมเชยหรือแอบ เล่นแอบ ใช้สิ่งของผู้อื่น

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
6. การรู้จักความพอดี	คือ การรู้จักฐานะหรือสภาพ ของตนเอง ตลอดจนรู้ถึงสติ ปัญญา กำลังกายและสิ่งต่าง ๆ อันเกี่ยวกับตน เพื่อจะได้ประพฤติ ปฏิบัติตนให้พอเหมาะสมกับสภาพ นั้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงความพอใจในสภาพและ ความเป็นอยู่ของตนเอง 2. แสดงความพอใจในสมบัติ ที่ตนหามาได้ด้วยความสุจริต 3. แสดงความภูมิใจในบุคคล ที่ ใกล้ชิด เช่น บิดามารดา สามีภรรยา บุตร 4. ประพฤติตนเหมาะสมตามสภาพ ของตนเอง
7. การไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่พูดยุยงให้เกิด ความแตกแยก และการไม่พูดคำ หยาบ	คือ การพูดแต่เรื่องที่เป็น ความจริงด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ ปราศจากคำหยาบคาย ยุยง ส่อเสียด หรือ เพ้อเจ้อไร้สาระ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่พูดปด พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดไร้สาระหรือ นินทา 2. ไม่พูดยุยงให้แตกความสามัคคี 3. พูดในสิ่งที่ เป็นประโยชน์และ เป็นความจริง 4. ไม่พูดเยาะเย้ย ถากถางหรือ ล้อเลียนผู้หนึ่งผู้ใดให้ได้รับความ เดือดร้อนหรือเสียหาย
8. การมีสัจจะและ ความจริงใจ	คือ การปฏิบัติตามคำพูดที่ได้ ให้ไว้โดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลง เป็นอื่น คนที่มีสัจจะมักจะเป็น คนที่มีความจริงใจประจำตัว เสมอ เป็นคนน่าคบหาสมาคม เพราะไม่ว่าจะคบหรือพูดกับ ใครก็ตามก็มักมีความจริงใจ เสมอ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติตามคำพูดที่พูด หรือสัญญา ไว้แม้จะต้องทำด้วยความยาก ลำบาก 2. แสดงความจริงใจต่อผู้อื่น เสมอ 3. พูดและทำด้วยความจริงใจความ ถูกต้อง เสมอ 4. แนะนำตักเตือน เพื่อนหรือบุคคล ใกล้ชิดที่กระทำความผิดโดยไม่

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
<p>9. การประหยัดและออม</p>	<p>คือ การรู้จักใช้สิ่งต่าง ๆ ตลอดจนการดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติทั้งของตนเองและส่วนรวมอย่างรอบคอบเหมาะสม มีสัดส่วนระหว่างการใช้และการเก็บออมไว้พอสมควร</p>	<p>กล่าวว่าคุณคนนั้นจะโกรธ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่ใช่จ่ายทรัพย์สิน เงินทองอย่างฟุ่มเฟือย สรุ่ยสร้อย 2. มีการวางแผนเกี่ยวกับการออมทรัพย์ สะสมทรัพย์และใช้จ่ายทรัพย์ 3. ใช้จ่ายสิ่งของต่าง ๆ ตามความจำเป็นอย่างประหยัด และเหมาะสมกับฐานะของตน 4. ซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุดเสียหาย 5. ใช้สิ่งของต่าง ๆ ให้พอเหมาะพอควรและก่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด
<p>10. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ</p>	<p>ความเป็นผู้มีสติ คือ การรู้ระลึกได้ว่าตัวคือใคร ตั้งมั่นอยู่ในความไม่ประมาท มีความระมัดระวังควบคุมกาย วาจา ใจ ให้ทำ พูด คิด ในทางที่ถูกต้อง ดึงาม ไม่ก่อให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ การรู้จักยับยั้งชั่งใจ คือ การรู้จักห้ามใจ ช่มใจตนเองไม่ให้คิดไป ในทางชั่ว ให้คิดแต่ในทางที่ดีงาม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงออกถึงการรู้จักยับยั้งชั่งใจ และระวังตัวเสมอ 2. ควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น ไม่แสดงความโกรธ 3. ไม่ผลีผลาม เรื่องการบริโภค มีสติยั้งคิดเสมอ 4. แสดงออกถึงความไม่ประมาท และสุ่มรอบคอบ โดยคิดก่อนทำเสมอ 5. ไม่ยอมตกเป็นทาสของสิ่งใด โดยปราศจากความยั้งคิด

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
<p>11. ความเป็นผู้มี เหตุผล</p>	<p>คือ การรู้จักใช้ความคิด สติ ปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรอง เรื่องราวต่าง ๆ โดยสามารถ อธิบายสาเหตุและผลที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นได้ คนที่มีเหตุผลก่อน ที่จะทำสิ่งใดก็ตาม ต้องคิดอย่าง รอบคอบถึงผลได้ผลเสียที่จะเกิด จากการกระทำนั้น ๆ รู้จักศึกษา ค้นคว้าหาหลักฐานต่าง ๆ ในการ ตัดสินใจ เรื่องราว</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาไตร่ตรองเรื่องราว ต่าง ๆ อย่างมีหลักการและ ละเอียดรอบคอบ 2. ไม่หลงเชื่อหรือมงายต่อ สิ่งใต้ง่าย ๆ 3. คิด พุด หรือกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล เสมอ 4. สร้างสรรค์ปรับปรุงและเพิ่มพูน ประโยชน์ให้แก่สังคมอย่างมี เหตุผลหลักการและวิธีการ
<p>12. ความละเอียดและ เกรงกลัวต่อการ กระทำชั่ว</p>	<p>คือ ความรู้สึกละเอียดแก่ใจตนเอง ไม่กล้าหรือขลาดกลัวต่อการกระทำ ทำความชั่ว ความผิดทั้งในที่ลับ และที่แจ้ง มองเห็นความชั่ว ความผิด เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ พยายามหลีกเลี่ยงให้ไกลที่สุด ทั้งยังเกรงกลัวต่อความเสียหาย ความเดือดร้อนอันเกิดจากการ กระทำนั้น ๆ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระทำแต่ความดีละเว้นความชั่ว ต่าง ๆ แม้จะได้รับสินจ้าง รางวัลก็ตาม ทั้งนี้เพราะเกรง กลัวต่อความ เสื่อมและความทุกข์ อันเกิดจากการกระทำนั้น ๆ 2. แสดงความจริง เกียรติการกระทำ ความชั่วทุกชนิดไม่ว่าต่อหน้าหรือ ลับหลังผู้อื่น
<p>13. ความขยัน หมั่นเพียร</p>	<p>คือ ความมานะบากบั่น เอาการ เอางาน มีความพยายามในการ ปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง อย่างสม่ำเสมอโดยไม่ต้อง พักเหนื่อยเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพียรพยายามในการปฏิบัติสิ่งใด สิ่งหนึ่งจนสำเร็จลุล่วงโดยไม่พัก วันประกันพรุ่ง 2. ไม่แสดงความท้อแท้ต่ออุปสรรค ในการทำงาน

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
<p>14. ความอดทน อดกลั้น</p>	<p>คือ ความเข้มแข็ง ความมีกบิณ ความหนักแน่นของจิตใจที่ สามารถยืนหยัดต่อสู้กับการ กระทบกระทั่ง ของสภาพ- การณ์และ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่แสดงอาการหวั่นไหว ใด ๆ ทั้งสิ้น</p>	<p>3. แสดงความเอาใจใส่ดูแล ใกล้ชิดไม่ทอดทิ้งงาน</p> <p>4. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและ ตั้งใจเอาใจใส่ต่อการทำงาน</p> <p>5. แสดงความกระตือรือร้นและ ริเริ่มทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ดีงาม เสมอ</p> <p>1. แสดงให้เห็นถึงความอดทนต่อ ความยากลำบากต่อคำเย้ยหยัน ดูหมิ่น และคำวิพากษ์วิจารณ์ ของผู้อื่น โดยไม่แสดงปฏิกิริยา ตอบโต้ใด ๆ</p> <p>2. ไม่แสดงอาการเจ็บปวดหรือทรมาน ทราญต่อความเจ็บป่วยใด ๆ</p> <p>3. ข่มใจตนเองได้ไม่ว่าจะตกอยู่ ในสภาพการณ์หรือเหตุการณ์ ใด ๆ</p> <p>4. ไม่แสดงกิริยาอันไม่สมควรมี จิตใจหนักแน่นมั่นคง</p>
<p>15. ความกล้าหาญ และเชื่อมั่น ในตนเอง</p>	<p>ความกล้าหาญ คือ ความอาจ หาญเก่งกล้าไม่กลัว ไม่พรั่น หรือต่อศัตรูหรืออุปสรรคใด ๆ ความเชื่อมั่นในตนเอง คือ ความแน่ใจหรือมั่นใจในความ สามารถของคนว่าจะกระทำ</p>	<p>1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าพูด ในสิ่งที่มีเหตุผล หรือ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด หรือสถานที่ใดก็ตาม</p>

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
<p>16. ความกตัญญู กตเวทิต</p>	<p>สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และมีเหตุผล</p> <p>ความกตัญญู คือ ความรู้สึกสำนึกในบุญคุณหรือประโยชน์หรือความดีของผู้อื่นที่มีต่อตน กตเวทิต คือ การประทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ตอบแทนโดยหวังจะให้ผู้รับมีความปลื้มใจ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. กล้าเผชิญหน้ากับอันตราย โดยปราศจากความขลาดกลัว 3. แก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า ได้อย่างเหมาะสมและฉับพลัน 1. ตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ 2. เชื่อฟังคำสั่งสอน คำแนะนำ และประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทของบิดามารดาและผู้มีพระคุณ 3. ให้คำยกย่อง สรรเสริญ เคารพ นับถือผู้มีพระคุณ 4. ให้การช่วยเหลือการงานของผู้มีพระคุณและรับใช้ท่านโดยเฉพาะอย่างยิ่งยามท่านตกยาก 5. ปฏิบัติตนเพื่อแสดงการรำลึกถึงบุญคุณของผู้มีพระคุณอย่างจริงใจ 6. อุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่เสียชีวิต
<p>17. ความซื่อสัตย์ สุจริต</p>	<p>ความซื่อสัตย์ คือ ความจริงแท้แน่นอน เป็นลักษณะในตัวของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็น อหิยาภัย และความประพฤติ ความสุจริต คือ ความประพฤติดี เว้นจากการกระทำ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่ทรยศดโก่งทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน 2. ประกอบอาชีพสุจริต เสริมสร้าง ความสุขแก่สังคม 3. แสดงออกถึงความซื่อตรงต่อตัวเอง ต่อหน้าที่และต่อส่วนรวม 4. ไม่ทำลายสถาบันชาติ ศาสนา

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
18. ภาวะการสงบ ของจิต	<p>ความขัดแย้ง ๆ ไม่ว่าจะ เป็น ทางกาย วาจา ใจ ก็ตาม ความซื่อสัตย์สุจริตนี้ต่างเป็น กำลังส่องการกระทำของกัน และกัน ทำให้บุคคลมีความ เคารพมั่นใจในตัวเองและ เป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น</p> <p>คือ การมีจิตใจที่สงบนิ่งอันก่อ ให้เกิดปัญญาต่าง ๆ สามารถ คิดหาเหตุผลในเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี สามารถปฏิบัติงานที่ตั้งใจ ไว้ให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ควบคุมอารมณ์ และการกระทำ ของตนเองได้</p>	<p>พระมหากษัตริย์ แม้จะได้รับ สินจ้างรางวัลอย่างมากมาย ก็ตาม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงความสำรวมทั้งกาย วาจา ใจ 2. ปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ถูกต้องและมีประสิทธิภาพสูงโดยไม่ หวั่นไหวต่อสิ่งยั่วยุใด ๆ 3. แสวงหาความสุขอย่างแท้จริงอยู่ เสมอ
19. ความไม่เห็นแก่ตัว	<p>คือ การกระทำที่ไม่หวังเอาแต่ ประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว แต่ คำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นและ ส่วนรวมด้วยเพื่อรักษาไว้ซึ่ง ความเป็นธรรมเสมอภาคแห่ง สังคมและความงามตาม ธรรมชาติ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประพฤติตนเป็นประโยชน์แก่ ส่วนรวม โดยคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนตนน้อยที่สุด 2. ไม่ตระหนี่และ เห็นแก่ตัว 3. ไม่ยึดถือเอาสาธารณสมบัติมาใช้ ประโยชน์ส่วนตัว 4. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมไว้เพื่อประโยชน์สุข ของส่วนรวม

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
20. ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน	คือ ลักษณะของการกระทำที่มีการวางแผนอย่างแน่นนอน มีข้อกำหนดต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างเรียบร้อยถูกต้อง	<p>5. ร่วมมือกันสร้างและซ่อมแซมสาธารณสมบัติ โดยอุทิศทั้งกำลังสติปัญญา กำลังกาย และกำลังทรัพย์สิน</p> <p>1. วางแผนในการทำงานอย่างรัดกุม และสามารถดำเนินงานได้ตามลำดับขั้นตอนนั้น ๆ</p> <p>2. มีความรอบคอบให้ความระมัดระวังในการทำงานทุกครั้ง</p> <p>3. มีการตรวจสอบผลงานที่ทำว่ามีสิ่งใดบกพร่องอย่างไร หรือมีอุปสรรคประการใด เพื่อจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุง</p>
21. ความรับผิดชอบ	คือ ความรู้สึกสำนึกในจิตใจเมื่อทำอะไรหรือมีหน้าที่อะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จและได้ผลดี และจะต้องยอมรับผลที่เกิดขึ้นทั้งผิดและชอบด้วยความเต็มใจไม่บิดความผิดไปให้ผู้อื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น	<p>1. เอาใจใส่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้บังเกิดผลดี ด้วยความสุจริต ไม่เห็นแก่เอาמיสสินจ้างใด ๆ</p> <p>2. ยอมรับผลของการกระทำของตนเองทั้งผลดีหรือไม่ดี</p> <p>3. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ</p> <p>4. ไม่กระทำสิ่งที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเอง ผู้อื่น ตลอดจนส่วนรวม</p>

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
<p>22. ความมีน้ำใจเป็น ธรรมไม่ลำเอียง</p>	<p>คือ ลักษณะของบุคคลผู้มีความ ยุติธรรม มีแต่ความเที่ยงธรรม ปราศจากความลำเอียงอันได้แก่ อคติ 4 ประการ คือ</p> <p>1. "ฉันทาคติ" ลำเอียง เพราะรักใคร่กัน</p> <p>2. "โทสาคติ" ลำเอียง เพราะโกรธหรือเกลียดกัน</p> <p>3. "โมหาคติ" ลำเอียง เพราะเขลาเบาปัญญา</p> <p>4. "ภยาคติ" ลำเอียง เพราะกลัวกัน</p>	<p>1. พิจารณาหรือตัดสินความต่าง ๆ โดยปราศจากความลำเอียงใด ๆ</p> <p>2. ให้หรือแบ่งปันสิ่งของด้วยใจเป็น กลาง</p> <p>3. ให้ความรักบุตรธิดาเท่า ๆ กัน ทุกคน</p> <p>4. ให้ความดีความชอบแก่ลูกน้องหรือ ผู้ใกล้ชิดอย่างทั่วถึง โดยไม่ ลำเอียงต่อผู้ใด</p> <p>5. ให้เกณฑ์ตัดสินสิ่งที่เกิดขึ้นโดย เท่าเทียมกัน</p>
<p>23. ความมีระเบียบ วินัยและตรงต่อ เวลา</p>	<p>ความมีระเบียบวินัย คือ การ ปฏิบัติตามกฎ คำสั่ง กฎหมาย กติกากำหนดที่สั่งคมวางไว้ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของคน ในหมู่คณะ นำมาซึ่งความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง และความปลอดภัยของตนเองและ ส่วนรวม</p> <p>การตรงต่อเวลา คือ การทำงาน หรือกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่าง หนึ่งตรงกับเวลาหรือสำเร็จตาม เวลาที่กำหนดไว้</p>	<p>1. ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับ ต่าง ๆ ของหมู่คณะอย่างเคร่ง ครัดโดยสม่ำเสมอ ทั้งต่อหน้า และลับหลังผู้อื่น</p> <p>2. ทำงานที่ได้รับมอบหมาย เสร็จ ทันเวลาที่กำหนด โดยมีผลงาน เป็นน่าพอใจ</p> <p>3. มีระเบียบวินัยในตนเอง เสมอ เช่น ให้ความเคารพผู้บังคับบัญชา ตามลำดับชั้น</p> <p>4. จัดและเก็บสิ่งของต่าง ๆ อย่าง เป็นระเบียบ เรียบร้อย</p> <p>5. เมื่อมีนัดหมายกับใคร ก็สามารถ ไปทันเวลาที่กำหนด</p>

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
<p>24. การยอมรับ ความเปลี่ยนแปลง</p>	<p>คือ การที่บุคคลประจักษ์ ความจริงตามธรรมชาติว่ามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และต้องหมั่นพิจารณาเหตุและผลของปรากฏการณ์ต่าง ๆ แล้วทำจิตใจปล่อยวาง ยอมรับ กล้าเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายด้วยใจมั่นคง ทำให้เกิดความคิดอ่านที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตัดใจได้เมื่อของรักสูญหาย ชำรุดหรือแตกหัก 2. ทักท้วงใจได้จาก ความทุกข์ โศก เมื่อญาติพี่น้อง เสียชีวิต ประสบอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บสาหัส 3. ยอมรับและกล้าเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายด้วยใจมั่นคง
<p>25. การรู้จักพึ่งตนเอง</p>	<p>คือ การที่บุคคลรู้จักฝึกฝนใช้ ความรู้ความสามารถตลอดจน ประสบการณ์ของตนเอง ช่วยคนในการดำเนินชีวิตโดยไม่ ต้องขอร้องหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำมาหาเลี้ยงชีวิตด้วยตนเอง 2. ดูแลและป้องกันตนเองให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บหรือภัยพิบัติต่าง ๆ 3. ไม่ออกปากขอความช่วยเหลือจากใครทั้งสิ้น แม้จะได้รับความเหนื่อยยากก็ตาม 4. ใฝ่หาความรู้ความก้าวหน้า ด้วยตนเองเสมอ 5. ใช้ความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ของตนในการดำเนินชีวิต 6. ทำงานด้วยกำลังกายกำลังใจ และกำลังสติปัญญา เต็มความสามารถ เพื่อผลสำเร็จของงานนั้นด้วยตนเอง

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
<p>26. ความเป็นผู้มี สัมมาคารวะ</p>	<p>คือ การแสดงออกซึ่งกาย วาจา ใจ อันสุภาพอ่อนโยน สำรวม รู้จักการให้เกียรติ ผู้อื่น และให้เกียรติสิ่งที่เรา ควรเคารพได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามโอกาสต่าง ๆ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงความสุภาพอ่อนโยนรู้จัก ที่สูงที่ต่ำ 2. แสดงความสำรวมและสงบ เสงี่ยม 3. ให้ความเคารพผู้มีอาวุโสในฐานะ เป็นปูชนียบุคคล ผู้ประกอบด้วย วิทยุมิ คุณวุฒิ หรือชาติวุฒิ 4. ให้ความเคารพวีรชนผู้เสียสละชีพ เพื่อชาติ 5. แสดงความเคารพต่อปูชนียสถาน ต่าง ๆ 6. ไม่ส่งเสียงดัง เอะอะในที่ประชุม ต่าง ๆ 7. มีการแสดงความเคารพ กราบไหว้ นบนอบด้วยความอ่อนน้อมและถูกต้อง ตามธรรมเนียมนิยม 8. รู้จักกล่าวคำขอภัย ขอโทษ ด้วย กิริยาวาจาอันสุภาพ นุ่มนวล 9. ใช้คำแสดงความขอบคุณด้วยถ้อยคำ อันเหมาะสมต่อบุคคลและโอกาส 10. ยอมรับฟังคำแนะนำสั่งสอนของ ผู้ใหญ่ด้วยกิริยาอันสำรวม
<p>27. ความสามัคคี</p>	<p>คือ การแสดงออกซึ่งการ ร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อปฏิบัติ งานให้เสร็จลุล่วงอย่างมี ประสิทธิภาพ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงความพร้อมเพรียงพร้อมใจ กันในหมู่คณะ 2. ร่วมแรงร่วมใจกันในการดำเนิน การต่าง ๆ

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
<p>28. ความเป็นผู้มี วัฒนธรรม</p>	<p>คือ ความเป็นผู้มีระเบียบ แบบแผนในการปฏิบัติดำเนิน ชีวิต ปฏิบัติและดำรงรักษาไว้ ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอัน เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้น ๆ</p>	<p>3. รักใคร่กลมเกลียวกันอย่างดี 4. ไม่แตกแยกหรือชิงดีชิงเด่นซึ่งกัน และกัน 5. ช่วยกันทำงานหรือสร้างสิ่งที่เป็น ประโยชน์แก่ชุมชน</p> <p>1. มีการปฏิบัติตามประเพณีนิยมใน โอกาสต่าง ๆ 2. แสดงการยึดมั่นขนบธรรมเนียม ประเพณีอย่างเคร่งครัด เช่น การมีสามีหรือภรรยาเพียง คนเดียว 3. ให้ความเคารพต่อจารีตประเพณี ของชุมชน 4. มีกิริยาท่าทางและวาจาสุภาพอ่อนน้อม เป็นที่ยอมรับของสังคม 5. แสดงออกถึงการรู้จักวัฒนธรรมและ ขนบธรรมเนียมต่าง ๆ เป็นอย่างดี</p>
<p>29. ความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์</p>	<p>ความรักชาติ คือ การประ- พฤติตนเป็นคนดีปฏิบัติตาม สิทธิและหน้าที่ภายใต้ขอบเขต ของกฎหมายและช่วยกันพัฒนา ประเทศชาติให้เจริญ เป็น ปึกแผ่นมั่นคง ความมีศรัทธาต่อศาสนา คือ</p>	<p>1. ประพฤติตนเป็นคนดีและปฏิบัติตาม กฎระเบียบของบ้านเมือง 2. พัฒนากองทัพให้เจริญรุ่งเรือง และเป็นปึกแผ่น มั่นคง 3. มีความรักชาติ ยอมเสียสละ เลือด เนื้อ ชีวิตและความสุข เพื่อป้องกัน รักษาหรือกอบกู้เอกราชของชาติ</p>

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
	<p>การปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา เคารพศาสนา ผู้สืบศาสนา สัญลักษณ์ของศาสนา และทะนุบำรุงศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง</p> <p>ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ คือ การเทอดพระเกียรติ พร้อมทั้งจะสละชีพเพื่อปกป้องราชบัลลังก์</p> <p>ปฏิบัติตามพระราชประสงค์ทุกประการ</p>	<p>4. แสดงการเห็นประโยชน์ของชาติยิ่งกว่าประโยชน์ของตนเอง ไม่คิดทำลายประเทศชาติของตนเอง</p> <p>5. ทำนุบำรุงศาสนา ให้มีความเจริญรุ่งเรือง</p> <p>6. ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา อย่างเคร่งครัด</p> <p>7. ไม่ลบหลู่ หรือดูถูกเหยียดหยามศาสนา</p> <p>8. ถวายความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์</p> <p>9. ป้องกันและยอมสละชีพเพื่อรักษาราชบัลลังก์</p> <p>10. ยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์ รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ</p>
<p>30. การยึดมั่นในการประกอบสัมมาชีพ</p>	<p>คือ การประกอบอาชีพหาเลี้ยงชีวิตที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่ใคร เป็นงานที่สุจริตได้รายได้ด้วยน้ำพักน้ำแรงอย่างแท้จริง ไม่เป็นที่ติฉินนินทาของผู้ใด</p>	<p>1. ประกอบอาชีพที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อตนเองและสังคม</p> <p>2. ประกอบอาชีพด้วยความตั้งใจด้วยสมอง หยาดเหงื่อและแรงงาน</p> <p>3. มานะบากบั่น ในการหาเลี้ยงชีวิต ในทางที่ถูกที่ควร</p> <p>4. ไม่ปล่อยตนเองให้เป็นคนว่างงาน</p> <p>5. หมั่นฝึกหัดอบรม ค้นคว้าหาความรู้ ก้าวหน้าในวิชาชีพของตน</p>

ภาคผนวก ค.

เกณฑ์การวิเคราะห์คุณธรรมที่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาว่าเหมาะสม

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	คือ การเว้นจากการพยายามป้องกันหรือทำร้ายคนหรือสัตว์ให้ได้รับอันตราย เจ็บปวดทรมาน เสียชีวิต หรือพิการ รวมทั้งการกักขัง การไม่บำรุงเลี้ยงดูให้เหมาะสมแก่ฐานะตลอดจนการแสวงหาความสุขหรือความสนุกสนานจากความทุกข์ร้อนของผู้อื่น	1. ไม่ฆ่าหรือทำร้ายร่างกายคนหรือสัตว์ 2. ไม่ใช้วาจาทำร้ายจิตใจผู้อื่น 3. ไม่พยายามป้องกันผู้อื่นเป็นศัตรู 4. ไม่กักขัง ทรมานคนหรือสัตว์ 5. ไม่กลั่นแกล้งหรือรังแกผู้อื่น
2. ความเมตตากรุณา	ความเมตตา คือ ความคิดปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข เป็นความหวังดีอันบริสุทธิ์ ความกรุณา คือ ความคิดสงสาร เมื่อเห็นผู้อื่นมีความทุกข์ ใคร่ช่วยเหลือให้เขาพ้นจากความทุกข์ยากนั้น ๆ	1. แสดงความปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข 2. ให้ความช่วยเหลือมนุษยหรือสัตว์ให้พ้นจากความทุกข์หรืออันตราย 3. แสดงความสงสาร เห็นอกเห็นใจผู้ประสบทุกข์ยากต่าง ๆ
3. การไม่โลภ	คือ การไม่มีความอยากได้จนเกิดความพอดี พองามสมควรแก่กำลังกาย กำลังสติปัญญา และความสามารถของตนเองที่จะพึงมีพึงได้	1. ไม่กระทำการทุจริตต่าง ๆ เพื่อได้มาซึ่งทรัพย์สิน เกียรติยศหรือชื่อเสียง 2. ไม่ลักขโมย ปล้น ฉ้อ หรือทำความคิดอื่น ๆ เพราะความโลภเป็นต้นเหตุ

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
4. ความเอื้อเฟื้อ เพื่อแม่และ เสียสละ	ความเอื้อเฟื้อ เพื่อแม่ คือ การกระทำที่แสดงถึงความมีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น ความเสียสละ คือ การยอมสละสิ่งที่เราควรได้รับหรือมีอยู่ให้แก่ผู้อื่น เพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่นหรือส่วนรวม	<ol style="list-style-type: none"> 3. ไม่ถือโอกาส เอาทรัพย์สินของ ผู้หลงลืมไว้ เป็นสมบัติของตน 4. ไม่ดื้อรนชวนขายจน เกินกำลัง ความสามารถของตน เพื่อให้ ได้มาซึ่งทรัพย์สินและ เกียรติยศ ชื่อเสียง 5. แสดงความไม่ต้องการในทรัพย์สิน สมบัติ หรือสิ่ง ที่เกินกำลังกาย หรือกำลังสติปัญญาหรือกำลัง ความสามารถของตน <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วย กำลังกาย กำลังสติปัญญา หรือกำลังทรัพย์ เท่าที่จะช่วยได้ 2. ให้คำแนะนำหรือพูดปลอบใจกับ ผู้ต้องการความช่วยเหลือ 3. ยอมเสียสละความสุขส่วนตัว เพียงเล็กน้อย เพื่อ ช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอ 4. เสียสละทุกสิ่งแม้ เลือดเนื้อ และชีวิต เพื่อความ เที่ยงธรรม หรือส่วนรวม 5. แสดงความมีน้ำใจต่อผู้อื่น เสมอ

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
5. การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	คือ การไม่ล่วงล้ำอำนาจความ อยากของตน ด้วยการล่วง เกินในสิ่งที่เจ้าของทวงแทน หรือเป็นของบุคคลอื่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่พราด ทำลาย หรือแย่งชิง บุคคลหรือสิ่งที่เป็นของผู้อื่น 2. ไม่แอบฟังความลับของผู้อื่น 3. ไม่แอบดู หรือแตะต้องชมเชย หรือแอบ เล่น แอบใช้สิ่งของ ของผู้อื่น
6. การรู้จักความพอดี	คือ การรู้จักฐานะหรือสภาพ ของตนเอง ตลอดจนถึง สติปัญญา กำลังกายและสิ่ง ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับคนเพื่อ จะได้ประพฤติให้พอเหมาะกับ สภาพนั้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงความพอใจในสภาพและ ความเป็นอยู่ของตนเอง 2. แสดงความพอใจในสมบัติที่ตน หามาได้ด้วยความสุจริต 3. แสดงความภูมิใจในตัวบุคคล ที่ใกล้ชิด เช่น บิดามารดา สามี ภรรยา บุตร 4. ประพฤติเหมาะสมตามสภาพ ของตนเอง 5. แสดงการยอมรับถึงสภาพร่างกาย หรือสติปัญญาของตน
7. การไม่พูดปดไม่ พูดบิดเบือน ไม่พูด ยุยงให้เกิดความ แตกแยกและการ ไม่พูดคำหยาบ	คือ การพูดแต่เรื่องที่เป็น ความจริงด้วยเจตนาอัน บริสุทธิ์ปราศจากคำหยาบคาย ยุยง ส่อเสียด หรือเพื่อเจ้า ไร้สาระ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่พูดปด พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดไร้สาระ หรือ นินทา 2. ไม่พูดยุยงให้แตกความสามัคคี 3. พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์หรือ เป็นความจริง 4. ไม่พูดเยาะเย้ย ถากถางหรือ ล้อเลียนผู้หนึ่งผู้ใดให้ได้รับความ เดือดร้อนหรือเสียหาย

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
8. การมีสัจจะและ ความจริงใจ	คือ การปฏิบัติตามคำพูดที่ได้ให้ไว้โดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลง เป็นอื่น คนมีสัจจะมักจะเป็นคนที่มีความจริงใจประจำตัว เสมอ เป็นคนน่าคบหาสมาคม เพราะไม่ว่าจะคบหรือพูดกับใครก็ตาม ก็มักมีความจริงใจ เสมอ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติตามคำพูดหรือสัญญาไว้ แม้จะต้องทำด้วยความยากลำบาก 2. แสดงความจริงใจต่อผู้อื่น เสมอ 3. พูดหรือกระทำเพื่อแสดงความจริงใจความถูกต้อง เสมอ 4. แนะนำตักเตือนเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดที่กระทำผิดโดยไม่กลัวว่าบุคคลนั้นจะโกรธ
9. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ	ความเป็นผู้มีสติ คือ การตั้งมั่นอยู่ในความไม่ประมาท ระมัดระวังควบคุมกาย วาจา ใจ ให้ทำ พูด คิดในทางถูกต้อง ดีงาม ไม่ก่อให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ การรู้จักยับยั้งชั่งใจ คือ การรู้จักห้ามใจข่มใจตนเอง ไม่ให้คิดไปในทางชั่ว ให้คิดแต่ในทางที่ดีงาม	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงออกถึงการรู้จักยับยั้งชั่งใจ และระวังตัว เสมอ 2. ควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น ไม่แสดงความโกรธ 3. ไม่ผลีผลาม เรื่องการบริโภค หรือ เรื่องอื่น ๆ มีสติยั้งคิด เสมอ 4. แสดงออกถึงความไม่ประมาท และสุ่มรอบคอบโดยคิดก่อนทำ เสมอ 5. ไม่ยอมตก เป็นทาสของสิ่งใด โดยปราศจากความยั้งคิด

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
10. ความเป็นผู้มีเหตุผล	คือ การรู้จักใช้ความคิด สติปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองเรื่องราวต่าง ๆ โดยสามารถอธิบายสาเหตุและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ คนที่มีเหตุผลก่อนที่จะทำอะไรก็ตามต้องคิดอย่างรอบคอบถึงผลได้ผลเสียที่จะเกิดจากการกระทำนั้น ๆ รู้จักศึกษาค้นคว้าหาหลักฐานต่าง ๆ ในการตัดสินใจเรื่องราว	<ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาไตร่ตรองเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีหลักการและละเอียดรอบคอบ 2. ไม่หลงเชื่อหรือมงายต่อสิ่งใดง่าย ๆ 3. คิด พูดหรือกระทำการต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลเสมอ 4. สร้างสรรค์ปรับปรุงและเพิ่มพูนประโยชน์ให้แก่สังคมอย่างมีเหตุผล หลักการและวิธีการที่ถูกต้อง
11. ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว	คือ ความรู้สึกละเอียดแก่ใจตนเอง ไม่กล้ากระทำความชั่ว ความผิดทั้งในที่ลับและในที่แจ้ง มองเห็นความชั่ว ความผิด เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจและกลัวผลร้ายแห่งความชั่วพยายามหลีกเลี่ยงให้ไกลที่สุด เกรงกลัวต่อความเสียหาย ความเดือดร้อนอันเกิดจากการกระทำนั้น ๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระทำแต่ความดีละเว้นความชั่วต่าง ๆ แม้จะได้รับสินจ้างรางวัลก็ตามทั้งนี้เพราะเกรงกลัวต่อความเสื่อม และความทุกข์อันเกิดจากการกระทำนั้น 2. แสดงความรังเกียจต่อการกระทำ ความชั่วทุกชนิดไม่ว่าต่อหน้าหรือลับหลังผู้อื่น

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
12. ความขยันหมั่นเพียร	คือ ความมานะบากบั่นเอาภาระ เอางาน ความพยายามในการ ปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง อย่างสม่ำเสมอ โดยไม่ต้องท้อ ถอยเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพียรพยายามในการปฏิบัติสิ่งใด สิ่งหนึ่งโดยไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง 2. ไม่แสดงความท้อแท้ต่ออุปสรรค ในการทำงาน 3. แสดงความเอาใจใส่ดูแลใกล้ชิด ไม่ทอดทิ้งงาน 4. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและตั้งใจ เอาใจใส่ต่อการทำงาน 5. แสดงความกระตือรือร้นและริเริ่ม กระทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ดิดงามเสมอ
13. ความอดทน อดกลั้น	คือ ความเข้มแข็ง ความมีกบิณ ความหนักแน่นของจิตใจที่ สามารถยืนหยัด ต่อสู้กับ การกระทบกระทั่งของ สภาพการณ์และเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นโดยไม่แสดงอาการ หวั่นไหวใด ๆ ทั้งสิ้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงให้เห็นความอดทน ต่อความ ยากลำบากต่อคำเย้ยหยันดูหมิ่น และคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น โดยไม่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบใด ๆ 2. ไม่แสดงอาการเจ็บปวด หรือ ทรมานทราญต่อความเจ็บป่วยหรือ ต่อความลำบากตรากตรำ 3. มีจิตใจ เข้มแข็งไม่ท้อแท้ ไม่ว่าจะ จะตกอยู่ในสภาพการณ์หรือ เหตุการณ์ใด ๆ 4. ไม่แสดงกิริยาอันไม่สมควร มี จิตใจหนักแน่น มั่นคง

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
<p>14. ความกล้าหาญและ เชื่อมั่นในตนเอง</p>	<p>ความกล้าหาญ คือความอาจหาญ เก่งกล้าในการทำความดีโดยไม่ กลัวไม่พร่ำเพรียงต่อศัตรูหรือ อุปสรรคใด ๆ ความเชื่อมั่นในตนเอง คือ ความแน่ใจหรือมั่นใจในความ สามารถของคนว่าจะกระทำ สิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จถูกต้อง และมีเหตุผล</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าพูด ในสิ่งที่มีเหตุผลหรือ เป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่ว่าจะ จะอยู่ในสถานการณ์ใด หรือ สถานที่ใด 2. กล้าเผชิญหน้ากับอันตรายโดย ปราศจากความขลาดกลัว 3. แก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า ได้อย่างเหมาะสมและฉับพลัน
<p>15. ความกตัญญู กตเวที</p>	<p>ความกตัญญู คือความรู้สึกรำลึก ในบุญคุณหรือประโยชน์หรือความ ดีของผู้อื่นที่มีต่อตน กตเวที คือ การกระทำสิ่งที่เป็น ประโยชน์ตอบแทน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่ลืมพระคุณของผู้มีพระคุณ 2. ตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ 3. เชื่อฟังคำสั่งสอน คำแนะนำ และประพฤติปฏิบัติตนอยู่ใน โอวาทของบิดามารดาและ ผู้มีพระคุณ 4. ให้คำยกย่อง สรรเสริญ เคารพนับถือ และระลึกถึง ผู้มีพระคุณ 5. ให้การช่วยเหลือการงานของ ผู้มีพระคุณและรับใช้ท่านโดย เฉพาะอย่างยิ่งยามท่านตกยาก 6. ปฏิบัติตน เพื่อแสดงการรำลึกถึง บุญคุณของผู้มีพระคุณอย่างจริงจัง

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
<p>16. ความซื่อสัตย์ สุจริต</p>	<p>ความซื่อสัตย์ คือ ความจริงแท้ แน่นอน เป็นลักษณะในตัวของ บุคคลซึ่งแสดงออกเป็นอัธยาศัย และความประพฤติ ความสุจริต คือ ความประพฤติ ดี เว้นจากการทำความชั่ว ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางกาย วาจา หรือทางใจ ความซื่อสัตย์ สุจริตต่างเป็นกำลังส่งเสริมการ กระทำของกันและกัน ทำให้ บุคคลมีความเคารพมั่นใจใน ตัวเองและเป็นที่ไว้วางใจของ ผู้อื่น</p>	<p>7. ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ บรรพบุรุษที่เสียชีวิต</p> <p>1. ไม่ทรยศคดโกงทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน</p> <p>2. ประกอบอาชีพสุจริต เสริมสร้าง ความสุขแก่สังคม</p> <p>3. แสดงออกถึงความซื่อตรงต่อ ตัวเองต่อหน้าที่และต่อส่วนรวม</p> <p>4. ไม่ทรยศต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แม้จะมีการให้ สินจ้างรางวัลอย่างมากมาย ก็ไม่ยอมรับและไม่ยอมทรยศ ต่อสถาบัน</p>
<p>17. ความไม่เห็นแก่ตัว</p>	<p>คือ การกระทำที่ไม่หวังเอา ประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว แต่คำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่น และส่วนรวมด้วยเพื่อรักษาไว้ ซึ่งความเป็นธรรม เสมอภาค แห่งสังคมและความงามตาม ธรรมชาติ</p>	<p>1. ประพฤติตนเป็นประโยชน์แก่ ส่วนรวม</p> <p>2. ไม่ตระหนี่และเห็นแก่ตัว</p> <p>3. ไม่ยึดถือเอาสาธารณสมบัติมาใช้ ประโยชน์ส่วนตัว</p> <p>4. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมไว้เพื่อประโยชน์สุข ของส่วนรวม</p> <p>5. ร่วมมือกันสร้างและซ่อมแซม สาธารณสมบัติ โดยอุทิศทั้งกำลัง สติปัญญา กำลังกายและกำลังทรัพย์สิ้น</p>

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
18. ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน	คือ ลักษณะของการกระทำที่มีความละเอียดละไม โดยมีการวางแผนอย่างแน่นอ้อม มีข้อกำหนดต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างเรียบร้อยถูกต้อง มีความสมบูรณ์ไม่ขาดตกบกพร่อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. วางแผนในการทำงานอย่างรัดกุมและสามารถดำเนินงานได้ตามลำดับขั้นตอนนั้น ๆ 2. มีความรอบคอบให้ความระมัดระวังในการทำงานทุกครั้ง 3. มีการตรวจสอบผลงานที่ทำว่ามีสิ่งใดบกพร่องอย่างไร หรือมีอุปสรรคประการใดเพื่อจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุง
19. ความรับผิดชอบ	คือ ความรู้สึกสำนึกในจิตใจเมื่อทำอะไรหรือมีหน้าที่อะไรแล้วต้องทำให้เสร็จและได้ผลดีและจะต้องยอมรับผลที่เกิดขึ้นทั้งผิดและชอบด้วยความเต็มใจไม่บอกรัดความผิดให้ผู้อื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอาใจใส่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บังเกิดผลดี ด้วยความสุจริตไม่เห็นแก่อำภิมสิณจ้างใด ๆ 2. ยอมรับผลของการกระทำที่อยู่ในหน้าที่รับผิดชอบของตน ทั้งผลดีและไม่ดี 3. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ 4. ไม่กระทำสิ่งทีก่อให้เกิดความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเอง ผู้อื่น ตลอดจนส่วนรวม

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
20. ความมีน้ำใจ เป็นธรรม ไม่ลำเอียง	<p>คือ ลักษณะของบุคคลผู้มีความยุติธรรม มีแต่ความเที่ยงธรรม ปราศจากความลำเอียงอันได้แก่ปราศจาก อคติ 4 ประการ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "สันทาคติ" ลำเอียง เพราะรักใคร่กัน 2. "โทสาคติ" ลำเอียง เพราะโกรธหรือเกลียดกัน 3. "โมหาคติ" ลำเอียง เพราะเขลาเบาปัญญา 4. "ภยาคติ" ลำเอียง เพราะกลัว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาหรือตัดสินความต่าง ๆ โดยปราศจากความลำเอียงใด ๆ 2. ให้หรือแบ่งปันสิ่งของด้วยใจเป็นกลาง 3. ให้ความรักมุตรธิดาเท่า ๆ กันทุกคน 4. ให้ความดีความชอบแก่ลูกน้องหรือผู้ใกล้ชิดอย่างทั่วถึง โดยไม่ลำเอียงต่อผู้ใด 5. ให้เกณฑ์ตัดสินสิ่งที่เกิดขึ้นโดยเท่าเทียมกัน
21. ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา	<p>ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎ คำสั่ง กฎหมาย กติกา ข้อบังคับที่สังคมวางไว้ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของคนในหมู่คณะนำมาซึ่งความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงและความปลอดภัย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของหมู่คณะอย่างเคร่งครัดโดยสม่ำเสมอทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น 2. ทำงานที่ได้รับมอบหมาย เสร็จทันเวลาที่กำหนด โดยมีผลงานเป็นที่น่าพอใจ 3. มีระเบียบวินัยในตนเองเสมอ เช่น ให้ความเคารพผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
22. การยอมรับ ความเปลี่ยนแปลง	คือ การที่บุคคลประจักษ์ความจริงตามธรรมชาติว่ามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และต้องหมั่นพิจารณาเหตุ และผลของปรากฏการณ์ต่าง ๆ แล้วทำจิตใจให้ปล่อยวาง ยอมรับกล้าเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายด้วยใจมั่นคงทำให้เกิดความอดทนที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้	<ol style="list-style-type: none"> 4. จัดและเก็บสิ่งของต่าง ๆ อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย 5. เมื่อมีนัดหมายกับใคร ก็สามารถไปทันเวลาที่กำหนด 1. ตัดใจได้ เมื่อของรักสูญหายชำรุดหรือแตกหัก 2. หักห้ามใจได้จากความทุกข์โศกเมื่อญาติพี่น้อง เสียชีวิตประสบอุบัติเหตุ บาดเจ็บสาหัส หรือต้องพลัดพรากกัน 3. ยอมรับและกล้าเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายด้วยใจมั่นคง
23. การรู้จักพึ่งตนเอง	คือ การที่บุคคลรู้จักฝึกฝนใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์ของตนเอง ช่วยตนในการดำเนินชีวิตโดยไม่ต้องขอร้องหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำมาหาเลี้ยงชีวิตด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม 2. ดูแลและป้องกันตนเองให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บหรือภัยพิบัติต่าง ๆ ได้ 3. ไม่ออกปากขอความช่วยเหลือจากใครในสิ่งที่ไม่เกินวิสัยของตนแม้จะได้รับความเหนื่อยยากก็ตาม

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
<p>24. ความเป็นผู้มี สัมมาคารวะ</p>	<p>คือ แสดงออกซึ่งกาย วาจา ใจ อันสุภาพอ่อนโยน สรรวม รู้จักการให้เกียรติผู้อื่นและให้ เกียรติสิ่งที่เราควรเคารพได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสมตาม โอกาสอันควร</p>	<p>4. ใฝ่หาความรู้ความก้าวหน้า ด้วยตนเอง เสมอ</p> <p>5. ใช้ความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ของตนในการ ดำเนินชีวิต</p> <p>6. ทำงานด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา เต็มความ สามารถ เพื่อผลสำเร็จของ งานนั้นด้วยตนเอง</p> <p>1. แสดงความสุภาพอ่อนโยนรู้จัก ที่สูงที่ต่ำ</p> <p>2. แสดงความสำรวมและสงบ เสงี่ยม</p> <p>3. ให้ความเคารพผู้อาวุโสในฐานะ เป็นปูชนียบุคคล ผู้ประกอบด้วย วิทยุติ คุณวุฒิ หรือชาติวุฒิ</p> <p>4. แสดงความเคารพวีรชนผู้สละชีพ เพื่อชาติ</p> <p>5. แสดงความเคารพต่อปูชนีย สถานต่าง ๆ</p> <p>6. ไม่ส่งเสียง เอะอะในที่ประชุม ต่าง ๆ</p> <p>7. มีการแสดงความเคารพ กราบ ไหว้ขนบอบด้วยความอ่อนน้อม และถูกต้องตามธรรมเนียมนิยม</p>

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
25. ความสามัคคี	คือ การแสดงออกซึ่งการ ร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงาน ให้สำเร็จลุล่วงอย่างมี ประสิทธิภาพ	8. รู้จักกล่าวคำขอภัย ขอโทษ ด้วยกิริยาวาจาอันสุภาพ นุ่มนวล 9. ใช้คำแสดงความขอบคุณด้วย ถ้อยคำอัน เหมาะสมต่อบุคคล และโอกาส 10. ยอมรับฟังคำแนะนำสั่งสอนของ ผู้ใหญ่ด้วยกิริยาอันสำรวม 1. แสดงความพร้อมเพรียงพร้อมใจ กันในหมู่คณะ 2. ร่วมแรงร่วมใจกันในการดำเนิน การต่าง ๆ 3. รักใคร่กลมเกลียวกันอย่างดี 4. ไม่แตกแยกหรือชิงดีชิงเด่นซึ่ง กันและกัน 5. ช่วยกันทำงานหรือสร้างสิ่งที เป็นประโยชน์แก่ชุมชน
26. ความเป็นผู้มี วัฒนธรรม	คือ ความเป็นผู้มีระเบียบ แบบแผนในการปฏิบัติ ดำเนินชีวิต ปฏิบัติและ ดำรงรักษาไว้ซึ่งขนบ- ธรรมเนียมประเพณี อันเป็นที่ยอมรับของสังคม นั้น ๆ	1. มีการปฏิบัติตามประเพณีนิยม ในโอกาสต่าง ๆ 2. แสดงการยึดมั่นขนบธรรมเนียม ประเพณีอย่างเคร่งครัด เช่น การมีสามีหรือภรรยาเพียง คนเดียว 3. ให้ความเคารพต่อจารีตประเพณี ของชุมชน

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
27. ความจงรักภักดี ต่อชาติ	ความจงรักภักดีต่อชาติ ได้แก่ การแสดงออกในทางปรารภนาที่จะธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติ ประพฤติตนเป็นคนดี ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และช่วยกันพัฒนาประเทศชาติให้เจริญเป็นปึกแผ่นมั่นคง	4. มีกิริยาท่าทางและวาจาสุภาพ 5. แสดงความเชื่อด้านโหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ หรือฤกษ์ยามต่าง ๆ 1. ปฏิบัติตนเป็นคนดีและปฏิบัติตามกฎระเบียบของบ้านเมือง 2. พัฒนากันเมืองให้เจริญรุ่งเรือง และเป็นปึกแผ่น มั่นคง 3. มีความรักชาติ ยอมเสียสละเลือดเนื้อ ชีวิตและความสุข เพื่อป้องกันรักษาหรือกอบกู้เอกราชของชาติ 4. แสดงการเห็นประโยชน์ของชาติ ยิ่งกว่าประโยชน์ของตนเอง ไม่คิดทำลายชาติของตน
28. ความมีศรัทธา ต่อศาสนา	คือ การยึดมั่น เชื่อมมั่น ประพฤติปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา ให้ความเคารพ และทะนุบำรุงศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง	1. ประพฤติปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา 2. ทำนุบำรุงศาสนาให้มีความเจริญรุ่งเรือง 3. แสดงความเชื่อในเรื่องอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนา 4. แสดงความเชื่อมั่นในคำสอนของศาสนา เช่น เชื่อมมั่นเรื่องบาปบุญคุณโทษ เรื่องกรรม 5. ไม่ลบหลู่หรือดูถูกศาสนา

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม
<p>29. ความจงรักภักดี ต่อพระมหากษัตริย์</p>	<p>คือ การยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์รวมความถึงการให้ความจงรักภักดีต่อเจ้านายพร้อมที่จะสละชีพเพื่อปกป้องท่าน และปฏิบัติตามพระราชประสงค์หรือคำสั่งทุกประการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ถวายความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์หรือผู้เป็นเจ้านาย 2. ปกป้องและยอม เสียสละชีพเพื่อรักษาราชบัลลังก์หรือครอบครัวของผู้เป็นเจ้านาย 3. ยึดมั่นและรำลึก ในพระมหากษัตริย์ขององค์พระมหากษัตริย์หรือผู้เป็นเจ้านาย 4. ปฏิบัติตามพระราชประสงค์หรือคำสั่งทุกประการ

ประวัติผู้เขียน

นางนิตยา ปิ่นชาญชัยยุทธ (สุวรรณเสน) เกิดเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2499
จังหวัดฉะเชิงเทรา สำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาเขตบางแสน เมื่อปีการศึกษา 2522 เข้าศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อปีการศึกษา 2526

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา"
จังหวัดฉะเชิงเทรา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย